

Vilma-házi Hírmondó

Megjelenik negyedévente

200 Ft.

Vincze Sándor: Emlékbeszéd március 15.-ére

Minden nemzet történetében van egy olyan nap, amelynek emlékét örömmel ünnepli meg az illető nemzet, hogy a múlt dicsőség ragyogó képeit újra, meg újra felújítsa.

A mi történelmünk legszebb napja 1848. március 15.-ike. Ez a nap, és az azt megelőző pár évtized hozta létre az új Magyarországot. E rövid korszakban lázas tevékenységet fejtett ki nemzetünk, hogy pótolja elmaradását, s lerakja a független alkotmányos Magyarországnak alapköveit.

A sok kiváló férfiú közül Széchenyi, „a legnagyobb magyar” keltett figyelmet és bámulatot, aki mindenképpen arra törekedett, hogy az országot virágzóvá tegye, s hogy nemzetét korszerű reformok által a műveltségnek magasabb fokára emelje. Magas lelkével a jövőbe lát, és nemzete jövőjének nagyságának tudatában mondja, „Magyarország nem volt, hanem lesz!”

Eszméivel behatóan foglalkozik a nemzet nagy része, és egyesületeket alakít azok megvalósítására. E körülményeken kívül szebb jövőnek reményét kelti föl a nemzetben a korszak ifjúsága, melynek lelkesedésével, szabadságszeretetével, nemes eszméikért való rajongásával tűnik ki.

Ilyen tevékeny, törekvő, célszerű nyitásokra vágyó nemzedéke ennek a kornak, amelynek koronája az 1848.-i esztendő. Ez évben a pozsonyi országgyűlés rendjei szükséges reformok, törvény beiktatásával biztosítják hazánk jövőjét, keresztül viszik a közteherviselés elvét, az ősiség eltörlését. Ez alatt világfontosságú események mennek végbe más államokban. Egész Európa forrong, az elnyomott népek fölkelnek eltiport szabadságuk érdekében. Párizsban kiüt a februári forradalom. Március 13.-án Bécsben tör ki a forradalom, mely elől a népek szabadságának legnagyobb ellensége, Metternich kénytelen Angliába futni. E mozgalmak nem találják készületlenül hazánkat, a fiatalabb nemzedék már régóta tart összejeveleteket Petőfi, Jókai, Irinyi vezetésével.

VILMA-HÁZ

A bécsi forradalom hírére nagy tömeg lepi el Pest utcáit, melyet a hűvös, esős idő nem tudott szétozlatni. A három jelszó: szabadság, egyenlőség, és testvériség következtében örömtől sugárzó minden arc, boldog mindenki.

Ezt a boldogságot még fokozza a költő Nemzeti dalával, melynek elhangzása a néptömeg a Landerer nyomda felé vonul, és ott néhányan a cenzúra mellőzésével kinyomtatják a Nemzeti dalt és a 12 pontot, melyek a szabad sajtónak első termékei. A városi hatóság a 12 pontot magáévá teszi és felterjeszti az országgyűléshez. Ennek a vértelen, szép napnak nagy eseményei között talán a legszebb, legmeghatóbb Tánicsics Mihálynak, a cenzúra mártírjának kiszabadítása.

A következő napon magyar küldöttség járul a király elé, aki enged a nemzet kérésének: kinevezi az első magyar felelős minisztériumot, és szentesíti a 48.-i törvényeket. E törvények értelmében visszanyerte hazánk függetlenségét, létrejött a törvény előtti egyenlőség, szabad lett a sajtó,

ledőltek az egyes osztályok között levő válaszfalak. És így nemzetünk fegyver és vér nélkül vitte keresztül a reformokat, s vívta ki függetlenségét.

Azonban nemsokára vészfellegek tornyosulnak hazánk egén. Az udvar megbánva a szabadelvű törvények szentesítését, felbujtogatta ellenünk az egyes nemzetiségeket. S ezek, akiket a magyar nemzet nagylelkűen befogadott és hosszú időn át vérevel védelmezett, készek voltak fegyvert ragadni, hogy szétarabolják az országot. A nemzet, a veszedelemben került haza megmentése végett fegyvert vesz a kezébe. Ezt teszi a nagy költő is, s a csaták tűzébe megy, ahol hősi vitézkedése után teljesedett a vágya: Ott esett el a harc mezején, ott folyt az ifjú vér ki szívéből.

Példáját követik az ifjúságnak többi vezérei, és hős honvédekkel együtt a legszebb diadalokat aratják.

E harc, melyet oly dicsően küzdöttek végig, fényesen bizonyítja a magyar nemzetnek a szabadságáért való önfeláldozó kézségét, és életképességét.

Vincze Sándor, Somogyszob, 1924

Vincze Sándor 1896-ban született Somogyszobon, puritán evangélikus ötgyerekes családban, a legfiatalabb gyermekként. Apja Vincze György földműves, anyja Fazekas Zsófia. Jó eszű gyermek lévén a lelképásztora és tanítója unszolására szülei a csurgói ref. főgimnáziumba írtatták, hol sikeres vizsgát tett 1914-ben. Érettségi után agrármérnöknek tanult. Egyetemi tanulmányait megszakítva, az I. Világháborúban hadnagyi rendfokozatban

Tartalom

1. Vincze Sándor: Emlékbeszéd március 15.-ére
2. Dr Jankovich Tihamér: Plébániák története
3. Farsangi lakodalmak / Lakodalmi búcsúztató / A somogyszobi ref. egyház aranykönyve
5. Somogyszobi családok: Bagó József
6. Szobi költésű nóták / Koronczi László plébános: Levél Somogyszobra / Természetről
7. Az orvos válaszol: a hasmenés / Olvasói levelek
8. Elvégzett munkák / Új szerzeményeink / Régiék mondták, tették / Somogyszob új lakói / Emléküket megőriztük / Állandó munkák vállalói

A lapot kiadja: Vilma Háza Alapítvány, számlaszám: 67000045-19999434, adószám: 18775222-1-14.

Az újságban hirdetés feladható 100 Ft./hirdetés

A lap megvásárlásával támogatja a somogyszobi iskolába járó gyerekek Vilma-házában tartott kézműves foglalkozások anyagköltségét.

Terjeszti: Vilma-ház, Somogyszobi Általános Iskola, Nagyatád és Vidéke Takarékszövetkezet, Somogyszob.

szolgált, megjárva Boszniahercegovinát, Doberdót. A harctérről küldött levelezőlapjait, kardját, érettségi tablóját, bizonyítványát még mindig becses ereklyeként őrzi a család. Nem nősült meg, korán leszázalékolták. Széles látókörű, nagy műveltségű, kultúremler volt, ki nagy hatással volt környezetére. 61 éves korában, 1957-ben halt meg Somogyszobon.

VINCZE
SÁNDOR

Dr Jankovich Tihamér: Plébániák története, Somogyszob (1935)

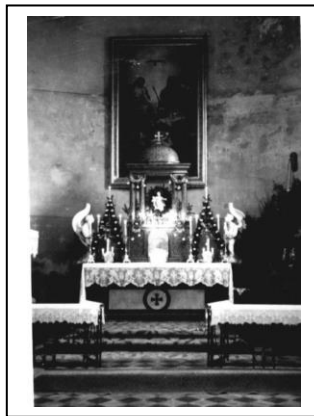
A plébánia templom

Hogy a régi Árpád-és Anou kori templom hol állott, azt biztosan nem lehet tudni. Beszélnek arról is, hogy az a domb, amelyen a templom ma áll, nem természetes domb, hanem úgy hordták össze. Talán a régi templom a faluvégen levő régi temetőben volt, ahol a középen egy téglalap alakú mélyedés észlelhető, hol talán lehetett a kriptá. Elhalt Németh József bemondása szerint volt valami ajtóbejárat féle, mintha alagút lett volna ezen mélyedés keleti felén, de bedőlt, úgy, hogy gyerek korában sem lehetett két lépésre bemenni. Valami üregnek kell lenni a temetőn keresztül vezető gyalogút mellett, mert a tavaszi hóolvadás idején láttam magam azt, hogy a hólé, akkor keletkezett nyíláson befolyt az úton. Említettem ezt Gönczy Ferenc Kaposvári Múzeumigazgatónak, mikor Somogyszobon itt járt néprajzi dolgokat gyűjteni a somogyvármegyei múzeum számára s megígérte, hogy kijön egyszer s megpróbáljuk az ásatást. Az a hely, ahol a víz befolyt, a gyalogúton Kovács Elek plébános sírjától egypár lépésre, délre fekszik.

A Visitatio Canonica mondja, hogy a mostani templom a romból épült fel, tehát előtte volt itt templom, amely valószínűleg a török hódoltság alatt pusztult el, mert 1784-ben már nem volt templom. Hogy a régi templom a mostani helyén lehetett, az is bizonyítja, hogy körülötte temető volt, sőt a plébánia-lakás helyén is az öregek állítása szerint temető volt. Az 1929 évi bérmálás alkalmával, mikor diadalkaput készítettünk, az oszlop leállításánál

emberi koponyacsontra találtunk. (*Mai tudásunk szerint a török időkől származó tömegsíron épült a templom .s.)*

A mostani templomot az esztergomi főkáptalan 1779-81. években építette szilárd anyagból, barokk stílusban, igen szép boltozattal, elég csinos formában (Veszprémi püspöki lvt Visitatio Canonica Distr. Següsd a 1815. p 72). Kotsi Imre tapsonyi plébános, a kerület esperese áldotta meg. Volt fatornyá, haranglábja és két harangja, az egyik 106 fontos, amelyet a Visitatio alkalmából áldott meg Kurbényi György püspök, a másik 70 fontos, amely hitelt érdemlő tanuk állítása szerint már meg lett áldva. A templom alatt kriptá nincs, mondja a Visitatio Canonica. Mikor 1911-ben a templomot cementlapokkal rakták ki, a kőművesek az oltár előtt egy nyílást találtak. Jelentették is Németh Pál plébánosnak, de az nem engedte megbolygatni. Ez amellel bizonyít, hogy a régi templomnak lehetett kriptája. A templom fala meszelve, a szentélyében vörös függöny volt festve sárga bojtos szegéllyel. Két oltár volt benne, a főoltár és szent Vendel oltár, amely a mostani Mária szobor helyén állott, az oltár pedig most szentsír oltár. Az oltár csinos barokk stílusú, eredetileg barna színűre volt festve s a szélei aranyozva. Fehér márvány színűre Stiber Sándor máv. Pályafelügyelő festette saját költségén. A szőszéket is festette be, amely pedig olyan volt, mint az orgona, kékes márványszínű. A szent Vendel, mint mondják, elkorhadt s leesett. A helyén levő Mária szobrot Csapodi József hozta a templomnak Bisztriceből.

A TEMPLOM OLTÁRA

Érdekes festmény a sekrestyeajtó felett levő szent Alajos kép, amelyet Olaszországból hozott a templom számára Rippl Rónai Ödön máv. Főtiszt és műgyűjtő. A templomnak nagy jötevője volt dr Rott Nándor veszprémi megyéspüspök. Mikor gazda-kanonok lett a főkáptalanban, ő járt le ellenőrizni az uradalmat. A lehető legnagyobb mértékben el volt hagyva a templom és környéke. A kerítése dűledezett, palánkkerítés volt. A feljárólépcső minden foka mozgott, a templom téglával volt kirakva, de kikopott s nagy része mozgott, a templomnak tornya nem volt, messziről úgy nézett ki, mint egy

magtár. Az ő idejében készült a torony. Benne azonban a harangokat nem lehetett elhelyezni, hanem a padláson. Ugyanakkor készült a téglakerítés, templomlépcső és a templomot cementlapokkal rakták ki. Ez volt 1911-ben. Ugyanabban az évben készíttette a főkáptalan az oltárképet is, amely kezdő festő másolata a művészi eredetiről. A templom, sajnos, annak ellenére, hogy magas helyen fekszik, elég nedves s a fal salétromos, azért a meszelést és a festést leveti.

A templomot 1922 tavaszán, bérmálás előtt a herceg kegyúr kifestette Valler Konrad kaposvári szobafestővel 30 000 koronáért. Ezt a festést azonban ledobta a fal, pedig az óta is lett az oldalfal 1929-ben festve, amely ugyancsak lekopott. A festés alkalmából készült 3 márvány szenteltvíztartó a hívek adományából, 2 a templomban, 1 pedig a sekrestyében. A márvány keresztkút Németh Pál plébános adománya. Ő rendeltette meg velem Hudecz örökösei kaposvári kőfaragónál, a kutasi mintára 200 koronáért. A főkáptalan vette a templomnak a hatváltozatú orgonát 1847-ben Pécsről s a hívek hozták haza (Somogyszobi plébánia irattára). Többször már javították, ellátták új fujtatóval és új sípokkal, mert a háború alatt a sípokat elvitték. 1922-ben pásztorjáték jövedelméből szerezték be Váradi Miklós és társa rákospalotai cégtől a mostani sípokat. Elvitték a nagyobbik, 107 kgr. harangot is, amelyért kapott pénz, 428 korona teljesen semmivé lett. Mikor a herceg a református templomnak vett 204 kgr. súlyú Cis hangú harangot, mind élenkebb lett a vágy a hívek között, hogy mi is szerezzünk be még egy harangot. A harangra össze is gyűlt elég hamar 18 millió korona s Slezák László budapesti cégnél egy 222 kgr. súlyú harangot rendeltünk, a legmodernebb szerkezettel. Ára 21 millió korona volt, 3 milliót később fizettük meg. A harangot 1926. év dec. 6-án hozták haza az állomásról, lovasbandériumos kísérettel. A harang felirata: „*Magyarország Nagyasszonya tiszteletére készítették a somogyszobi róm. kat.hívek az Úrnak 1926-ik évében.*” A harangot dec. 8-án, a Szeplőtelen fogantatás napján Csóthi Géza murakeresztúri apát áldotta meg P.Erős Alajos felsősegedi ferences főnök, F Ipolyi Xavér testvér és dr Jankovich Tihamér somogyszobi plébános segédletével. Az apát tekintettel arra, hogy nagy számban más felekezetűek is vannak a templomban, a Mária tiszteletéről, amely nem imádás, s a harangok jelentőségéről szólt. A harang felszerelését Slezák unokaöccse végezte, természetesen nagy néptömeg segédkezésével, mert mindenki részt akart venni a felhúzásában, még a cigányok is. A harang már délben megszólalt.

A templomnak van mindenféle színű ruhája, legalább mindegyikből kettő. Van 1 szép aranybrokát és 1 értékes zöld kazulája. Mind a kettő már 1819-ben meg volt. Az utóbbit 3 évvel ezelőtt újtották fel. Mindkettőt valószínűleg valamelyik kanonok ajándékozta, akik közül többen adtak templomi felszerelést, pl. Lollok

Lénárd prelátnak-kanonok igen szép ötvözetű kelyhet ajándékozott a templomnak 1910-ben. A kelyhe ugyan réz, mint rá is van írva, de az ötvösmunka igen értékes rajta. Csak ez az egy kelyhe van a templomnak, mert az volt a szokás, hogy a plébánosokat egy-egy kehelllyel a kezében temették el. Így temették el Németh Pál és Stankovics József elődeimet is.

(következő számunkban folytatjuk)

Farsangi lakodalmak

Régi időkben csak farsangban tartották a lakodalmakat. Lánykérés után volt a kézfogó, vagy kislakodalom, azt a lányos háznál tartották. Oda jobban a lány rokonait hívták, a fiúéktól csak a legközelebbi rokonokat, tehát keveset.

A nagy lakodalmat a vőlegényes háznál tartották, akkor volt az esküvő. A lányos háznál elbúcsúztatták a menyasszonyt anyjától, apjától, testvéreitől, rokonaitól, szomszédaitól, lánypajtasaitól. És így indultak az esküvőre, először a község házára, akkor úgy nevezték. Utána a templomba, ki milyen vallású volt, ott esküdtek. Voltak a nyoszolyólányok, a vőfények, régen ilyen szokás volt. Az első vőfény vezette a menyasszonyt egész az oltárig, vagy az úrasztaláig, az koszorúslány meg a vőlegényt. Esküvő után pedig a vőlegényes háznál felköszöntőt mondott a vőfény ezzel a rigmussal:

„Meghoztuk kedves háziak az új asszonyt,

Fogadják olyan szeretettel és tisztelettel,

Ahogy ő idejött!

Fogadják őt kedves lányuknak, vagy már menyűknek!”

És megkezdődött a lakodalom, volt, ahol a régi időkben két napig is tartott. Megkezdődött a vacsora, először a tyúkhúsevest táltalták, a vőfény még meg is tréfálta a lakodalmat népet.

„Ez a tyúk tegnap még a szemétdombon kapirgált,

Most meg a levesestálban!”

Aztán főtt húst, mártással, pirított húst, a tyúkhús egy részét megpirították főzés után, aztán kemencében sült pecsenye sertéshúsból, savanyúsággal, meg rizsával, hajdinával táltaltak. Akkor régen nem volt rántott hús meg fasírozott. Éjjelkor pedig párolt fokhagymáshúst táltaltak, ezt marhahúsból készítették. Mert akkor, ahol nagy lakodalmat tartottak, vágtaak növények marhát, nemcsak sertést. Akkor nem volt annyi sütemény meg torta. Volt kukorica, patkó, kuglóf, csörögéfánk és esetleg pörkölttorta. Ezt dióból és olvasztott cukorból csinálták különböző formában.

Meg volt a vacsora, éjjelkor bekötötték a menyasszony fejét, régen kontyot tettek a fejére, most már kendőt. Kasmírhúba, bokrosingbe, vagy pruszlikba és csöngős kendőbe

öltöztették. A vőfény bevezette az újasszonyt és eltáncolták a menyecsketáncot. A násznagy fogta a tányért és abba tette a násznép a pénzt. A vőfény mondta, hogy „*eladó az újasszony*” Ő táncolt vele először és mondta,

„*mindenki forduljon vele egy kurtát, csak arra vigyázzanak,*

hogy le ne tapossák a cipője orrát!”

Mikor már eleget táncolt, bejött az ifjú férj, pénzével letakarta a tányért, ez csak papírpénz lehetett, kivitte az újasszonyt és megszámolta a táncpénzt.

És folytatódott a lakodalom, a zenészek megkezdtek a dúsolást, ez azt jelentette, hogy pénzért ott az asztalnál mindenki elhúzottatta a nótáját, ráhúzták a pénzt a vonóra, vagy a zenész kalapjába tették. Ez a pénz a zenészeké volt. És mulattak, táncoltak tovább.

Ahol kétnapos volt a lakodalom, hazamentek kicsit pihenni és reggel hívta vissza a népeket a pozsovcics, vagy a hívogató. Akik lustálkodtak és nem mentek vissza időre, azokat megláncolták, és úgy vitték vissza a lakodalmas házhoz. Volt, ahol hitvány földet ütögettek össze és régen volt olyan piros ágyterítő, azt rátették egy póznára és ez volt a zászló, volt amikor a zenészek is kísérték a megláncoltakat. Ez egy régi szokás volt, de szép szokás. És ott maradtak, amíg jól érezték magukat.

A régi lakodalmakban sok szép szokás volt, hosszú lenne mind leírni. Szép volt, jó volt, most már csak emléke.

Kiss Istvánné Horváth Erzsébet
Somogyiszob, 2006. III. 10.

Lakodalmi búcsúztató

Kedves násznép, kedves vendégsereg!
Csak rövid időre kérem türelmüket,
Mielőtt templomba mennék esküvőre
Vőlegényünk szavát hallgassuk előbb meg!

Búcsúszórt rebegve de pereg a könnye,
Így a hangos búcsút én mondom helyette.
Nehéz a búcsúzás, akárkítől válunk,
Ezerszer nehezebb, ha szülőnk sír utánunk.

Búcsúm első szava tied jó Anyám,
Áldjon meg az Isten felnevelőm, dajkám!
Soha nem felejttem, mit értem tétél,
Hogy gondos kezekkel ápoltál, neveltél.
Áldjon meg az Isten egész életedben
Megőrizlek érte igaz szeretetben.
Ha őszülő fejed imakönyvre hajtod,
Életért, családjáért esdekel majd ajkaid.
Mondj majd egy hű imát, s küldj sóhaját értem is,
Akit a kebledről az élet elszakít!
Bocsáss meg mindenért, ha ellenedre tettem,
Ha hálátlan voltam, figyelmetlen gyermek!
Áldjon meg az Isten szép jövővel Anyám,
Könnyítsen terheden, amit értem hortál!
Áldjon meg békével, és hosszú élettel,
Hogy jövőmet láthatod jóleső érzéssel!
Göröngyös utadat hintsd be virággal,
Életedet váltsa fel égi boldogsággal!

Vilma-házi Hírmondó

Kedves édesapám, most tőled búcsúzom,
Síró szememből könnyeket hullatok.
Eljött számomra az elválás órája,
S elválnék egymástól, de nem utoljára!
Az élet engem majd akármire sodor,
Atyai tanácsért hű szívem visszahoz.
Megköszönök mindent, amit értem tétél,
S mert gondos kezeddel ápoltál, neveltél.
Tudom neked is fáj a válás órája,
S, hogy mindjárt elmegyek, új otthon tájára.

Bocsáss el jó atyám, add rám áldásodat,
Szeresd továbbra is távozó lányodat!
Nem akarok ehhez többet hozzátenni,
Szeretnék továbbra is jó lányotok lenni!

Kedves jó testvérem, tőled is búcsúzom,
Távozáskor pár szót tehozzád is szólok!
Nem leszek testvérem továbbra teveled,
Szeretett páromhoz költözöm tetőled.
Akár merre élünk késő öregkorig,
Hogy szeressük egymást, mint szerettük eddig.
Istennek áldását kérem életedre,
Oly bőven, mint harmat száll alá a földre.

Istennek áldása rajtad is maradjon,
Gondviselő keze soha el ne hagyjon!

És most régi ház, kis családi fészek!
Szálljon rád sok áldás, kerüljenek vészek!
És akik a háznak lakóai vagytok,
Az Isten áldása maradjon rajtatok!

Ezek után pedig az Isten nevében,
Induljunk el végre a szent esküvőre!

Kissillés Sándor (1964)

A SOMOGY- SZOBBI REF- EGYHÁZ ARANYKÖNYVE

1888 - 1988

Somogyiszob első református
alapítvány 1888-ból

A barna bőrkötésű könyvet, külső borítóján a fenti aranybetűs felirattal, aranyozott oldalappokkal, József Zsigmond kérésére rendelte meg Szász Károly Dunamelléki püspök Rigler Ede József gyártelepéről 1887-ben. A könyv célja az volt, hogy a templom javára adományozók nevüket, és az összeget beírassák.

Az első oldalán Szász Károly ajánlása, a második oldalon nyomtatásban a „Somogy-Szobbi egyház múltjából röviden: „*az esztergomi fő-kápalanság urasága alatt állván, a reformátusok itt kezdettől fogva sok nyomtatásnak voltak kitéve. Iskolájuk elvetetett, tanítójuk elűzetett, énekes- könyveik az utcán erőszakkal elvették tőlük. (1748) ...Míglen a szobbi reformátusok közül kettőt ...Pálfi Józsefet és Puskás Jánost a buzgóság és remény arra lelkesített, hogy 1788-ban útra kelnének s Budán és Bécsben egyházuk szabad vallás-gyakorlatát nagy fáradsággal kijárnák....a következő engedély- levéllel tértek vissza:*

„26.6o4. Minthogy a
közönséges isteni szolgálat Szobbon

a kathol. templomban meg nem eshetik: megengedtetik a szobbi reformátusoknak, hogy imádkozó házat

építhessenek a hova a bolhási prédikátor kijárhat és egy előimádkozó, de examinált (vizsgázott) iskolatanítót is behozhatnak. – Extradat. Ez Consilio RLT. Budae, 8-a Julii 1788. Anton v. Sltzmann. mpr.” (Az eredeti okiratot Péntes Péter lelképásztor még megmutatta pár gyülekezeti tagnak, jelenleg nincs meg.)

Ekkor 1788-ban épített a szobbi egyház először templomot s mellette előkönyörgőt tartott 1861-ig: attól fogva pedig lelképásztort is. ...”

A harmadik oldalon írja le Józánagh Zsigmond tiszteletes úr az Aranykönyv célját:

„1.§ ,hogy egy századig, 1888-1888-ig gyűljön ref. templom javára pénzbeli adomány, melyet mindenki saját kezével írjon be, s ezeknek neveit tartozni fog a lelkész 1988 újévi predicatiojokor felolvasni, s rólok áldólag megemlékezni, miként mostani lelkészünk tiszteletes Józánagh Zsigmond is felolvasta s áldólag megemlékezett a múlt századi templom alapítókról Pálfi József és Puskás Jánosról.

2.§ A begyülvendő pénz eleinte „postatakarékpénztárlag” elkülönítve kezeltség, s csak ha százakra megy: akkor földhitelintézetileg.

3.§ a begyülvendő pénznek sem tőkét, sem kamatját nem léssen másra fordítani, hanem csak egyedül orgonára, és a szobbi ev.ref templomra. És akkor majd 100 esztendő multával tartanak a püspök és esperes jelenlétében Te Deum Laudamust 1988 július 8.-án, miként mi is tartottunk 1888-ban.

4.§ Ha jól szokott esni a fiúnak az, ha apjáról örökölhét, ha jól esett az, hogy Pálfi József és Puskás János őseink még üdöztetések között is templomot szereztek számunkra: úgy kétségtelenül jól fog esni utódainknak, ha a drágán szerzett templomot áldozati filléreinkkel még meg is gyarapítva hagyhatjuk hátra...az „Aranykönyvi templom alapítvány” oly nagy tőkévé nevelkedik fel, hogy ennek kamatja eltörölheti az egyházi adózást?...ha őseinket „ templom szerző” címmel tiszteltük meg: utódaink minket szabadító címmel illetnek. ...

Somogy Szobb 1888 július 8. az egyház megbízásából

Józánagh Zsigmond”

A könyvben három rubrikát húztak, a dátumnak, a „kegyes adakozó” nevének, hova, ha módjában állt, sajátkezüleg írta be a nevét, és az összegnek. Az első adakozó Puskás Ferenc gondnok volt, őt követte Jóna József böhönyei lelkész,

a harmadik Katona Mihály, utánuk az 1888-as konfirmandusok, a konfirmandusok minden évben adakoztak a templom javára, majd Körmeny Sándor és Begedy Mihály esperes, majd következtek a falu régi családai: Puskás, Pálfi, Kis Mihók, Kis Gyura, Kis Illés, Varasdy, Náray, Czippán. Hóka, Bódis, Hosszú, Felső, Szalai, Horváth, Csiszlér, Fazekas, Faggyas, Dávidházi, Kovács, Katona és azok, kiknek a leszármazottjai már nem Somogyszobon élnek: Esze, Kálmán, Bosznai, Tállai stb.

Beírták az Aranykönybe a kamatokat, adamányként tartották számon a stólapénzt: a kereszteleési stólat: Kis gyura József, Szalai Zsófi, Puskás Rozi, Faggyas Juli, Kisillés Örzse, Hóka Erzse, Puskás József, Horváth Juli, Fazekas János, Csiszlér József. A temetési stóla szintén beírás került: Kisillés János, Kovács Zsófi, Pálfi György, Csiszlér József, Tállai Lajos, Pálfi József, Puskás Kata, Esze Józsefné, Puskás József, Kálmán Kata, mit így írtak be : halotti könyörgés stólája.

A házasulandók is adakoztak, mint pl: Kovács János vőlegény, Felső Ferenc vőlegény. Az elődökre így emlékeztek: Puskás József neje Dávidházi Örzse emlékére, Kis János édesanyja emlékére, Horváth Sándor fia emlékére, kán Pálfi György atyja emlékére, Náray Sándor örök emlékére, Antalics György fia emlékére, vagy magukra gondolva egyszerűen csak így: Kis Illés József örök emlékül, Kis gyura György és József örök emlékül.

A gondnokok is kötelességüknek tartották az adakozást a templom javára: 1888-ban Puskás Ferenc gondnok, 1892-ben Kismihók Illés és Hosszú István gondnokok, 1895-ben Dávid házi József gondnok, 1899-ben Katona István gondnok, 1909-ben felső Puskás József gondnok, 1918 Puskás Illés gondnok, 1922 Kis János gondnokok írták be az Aranykönybe adományaik összegét.

Józánagh Zsigmond így ír „ J Zs lelképásztor beteszi az Aranykönybe a papi 18 napos fundusra járó 1893.-ik évi erdei 1o fr és 3 fr fűbér osztalékot, papi utódait e betétre nem kötelezhetvén, míg jogi oldala nem rendeződik”, de adakoztak kollégái is, mint Németh Pál esperes, Szikszai László h. lelkész. Az esperesek évenként megtekintették a könyvet.

Többen végrendeletben hagytak pénzt az egyházra: 1896- ban Kisgyura Illés, 1899-ben Katona Mihály , 1902-ben Fazekas József 50 koronát az iskola építésére, 50 koronát örök emlékül, 1915-ben Kismihók János összesen 530 koronát hagyott a gyülekezetre, mit Sámóczy József fizetett be.

Küldtek pénzt a templom fenntartására idegenből is, Náray Sándor pályaőr Félegyházáról adakozott, Szalay Lajos atádi asztalos, Novotny Lajos, Ungár Jakab Jenő, befizették a karácsonyi perselypénzt, és a tűzoltóból bevételét is, de volt, aki csak a nevét és az összeget írta be: Kisgyura Józsefné Lébár Örzse (halottas könyve a Ház tulajdonában van, lásd Öregek tették, mit adataink rovatot),

Leposa Vakmák (?) Kata, Puskás József nagy, Kasza György, Hauszner Sándorné.

1896-ban párhuzamosan orgonára is el kezdtek gyűjteni .

Több éven keresztül csak a kamatok, a papi földek hozadékai, és a stóla pénzek kerültek beírásra. 1896 –ban így kesereg Józánagh Zsigmond „ Megjegyzésre méltó, hogy mikor Húsvétől fogva Pünkösdig minden vasárnap egésznap ki volt téve ezen Aranykönyv a közszemlére az Úrasztalán: mégsem nézte meg senki, nem érdekelte senkit”

1897-ben már volt működő óra a toronyban, mert 1897. március 23.-án Katona Ferenc a hajnali harangszóra adakozott 1 forintot a toronyóra megjavítása alkalmából.

1910-ben ezt írták be: „ A szobbi ref. Egyház kisiskola építésre ezen Aranykönyvi Alapítványból felvett költsön (Lásd egyházi Számadó Könyv 91. lap 6o. tételszám) 1600 koronát...ezen költsön adás javára volt az egyháznak, mert az Egyetemes Convent ...kötelezte magát arra, hogy 30 évig, évi 100 kor. tőkekamat segéllyel törleszti ezen adóságot.

Józánagh Zsigmond ref. lelkész, felső Puskás József gondnok, Nagy József s. lelkész.”

Az I. Világháború alatt az Alapítványból hadi-kölcsönre 1531 koronát fizettek be, minek a kamatait később mindig beírták. A háború alatt nőtt az adományozók száma, 1916-ban Kisillés Sándor a harctérről küldött pénzt az egyháznak, Pálfi Ferenc hősi halált halt fia , Pálfi Ferenc emlékére adakozott, a Sóla szülők a hadban elesett fiúk, Sóla József emlékére , a többi adakozó nevét már másik írással, nem az adakozók suta írásával, vagy Józánagh Zsigmond apró betűivel, hanem valószínű, hogy Nagy József segédlelkész vezette tovább az Aranykönyvet szállás betűivel.

1925 május 30.-án Nagy Béla és Nagy Katalin konfirmandusok voltak az utolsó bejegyzett adakozók.

1896-ban új fejezetet nyitottak az orgonára adakozóknak, őket kronológiai sorrendben, az akkori bejegyzésnek megegyezően közöljük.

1896 november 1.: Puskás Ferenc,

1897 június: Dávid házi József, Kisgyura György (külső), özv. Nagy Józsefné, Lovró Vendel hajdú, Bencze György gyékényesi 3.-as sz. ór, Szobbi póstamesterő, özv Vogronicsné,

1897. július: Birkás József, Nagy Ferenc birkás számadó, Büchler Dávid, Schöntál János, Fraurner Gyula, Szarkány János,

1897 augusztus: szobbi tűzoltók, Katona Mihály váltóór, Bódis József és neje Pálfi Kata,

1897 szept.:Váradi Ferenc, Kis Kisgyura János, Fazekas János a község gazdája, Krausz Benő, Osztericher Sámuel, Hr Nikolics Mihály, Puskás József (nagy), Katona Ferenc gondnok Varasdi Katával, Bódis Ferenc (gondnok)

Varadi Örsével, özv. Farkas Ferencné, Puskás Illés és neje Vincze Ilona, Nagy Kata,

1897. okt. Farkas Istvánné, Kismihók János volt borjúpásztor, Kisgyura István és József testvérek, öreg Katona József, Puskás Ferenc főparancsnok, Kismihók János, Beke Lilla, Beke Mari, Pálfi János Iso és Pálfi Ferenc testvérek, Tislér János, Kis János (Iso), Varadi György, Fazekas Örsze (gábor),

1897. nov.: özv. Fazekas József (istók), Fazekas József (Szabó Miska sógora), Molnár János nős Fazekas Zsófiával, Kovács János, Kisgyura György és József testvérek., Pál István nős Fagyas Zsófiával, özv. Katona Györgyné, Kasza János nős Kisillés Katával, Esze Ferenc, Nárjai István nős Dávid házi Katával, Nagy János Kis Katával, özv Fazekas Györgyné és lánya özv. Szabó Mihályné, Kálmán Ferenc, Varadi Ilona (Varadi József neje), Puskás József (külső, martin), Kovács János, Kis gyura Mihály Kasza Örsével, Katona János (külső) Kis gyura Katával, Bertók Katalin Varadi Illés felesége, Kismihók Katalin-Varasi István Iso felesége, Kis József nős Pintér Julival, özv. Kis martin József, Varadi István és József testvérek, Varadi Illés öreg, Horváth József és Karnizs Kata, Nárjai Ferenc és Kisgyura Örsze, Dencsi Ilona- Hosszú György özvegye, Kovács József nős Dávid Örsével, Horváth János,- Horváth József,- Horváth Illés testvérek, öreg Pál József és fia Pál József, Dentsi János,- József és Örsze és Puskás Kata, özv Lukács Mihályné sz. Leposa Kata, Horváth György és Korpádi Örsze, Varadi István és neje Nagy Örsze, Pálfi István és neje Butor Éva, ifj. Puskás Ferenc és neje Horváth Kata, Jekisa György és neje Cippán Katalin, Csiszlér István nős Varadi Katával, Fazekas Ferenc nős Mózsai Örsével, Pálfi József nős Bódis Örsével, Pálfi János Iso nős Varga Kata, Bencze József Héjas Örsével és Héjas Zsófi, Hosszú György Dani –Bódis Lidivel, Fölső Kis Ferenc Katona Lidivel, Puskás István nős Kovács Katával, Szalai József nős Varadi Örsével, Varadi Illés és neje Pálfi Erzse, ifj. Fazekas Györyné sz. Fagyas Zsófi, Hosszú Ferenc Peti Zsófiával, Katona György- Kis gyura Örsével, Katona István Kis gyura Katával, özv. Vincze Zsófi, Puskás József- kinek felesége Hosszú Kata, Puskás Katalin felső, Csók Mihály Iso fővigyázó, Varadi Juli (Horváth Jánosné), Horváth Illésnek özvegye Fazekas Kata, Vincze György Fazekas Zsófiával és Kata lánya, Varadi János Kisgyura Julival, Puskás Ferenc Majlát Katával és József fiúk, Puskás Illés és neje Béri Éva, Katona István és neje Kis Illés Örsze, József Zsigmond, Nárjai Illés Kis Katával, Hóka Lidi és János napszámosok, Puskás Jóska (vései), Hóka Ferenc Kisillés Terézszel, Lőczy Kata özvegy Kis Józsefné, Puskás János (fölső) Katona Örsével, Tislér

József, Dávidházi Ferenc Kis Ilonával, Kis illés Illés Antalics Zsófi, Dávid József, Hóka János Kálmán

Örsével, Bódis István Dávid házi Örsze, özvegy Kisgyura Mihályné, Puskás József Farkas (?) Örsze, Hosszú István vince, Vincze Ferencné és unokái Hosszú Örsze-Kisillés Katalin, Hóka József és felesége Kismarton Kata, Kis Pálfi József anyjával Hóka Örsével, Kálmán József özvegy, Kis illés János Kis Ilona, Antalics Örsze, Kisgyura György Fazekas Örsével, Bertók György, Puskás Örsze Katona János felesége, Cippán Ferenc és Illés, Hóka József Iso, Vas József Szalai Zsófi, Kisgyura Illés fiai, Kisgyura Katalin menyasszony, Nárjai József és neje Varadi Kata, Kálmán Örsze (Horváth Jánosné), Kisillés József Tislér Katával, Tóth Adolf vasúti munkás, Kovács József Lakocs (?) Katával, Fazekas Illés Tislér Ilonával, Külső Fazekas Jánosné családjával, Hosszú József Katona Katával, Kis gyura János Pálfi Katával (öreg), Német Mihály, Nagy György, Kiss József kaposvári kocsi rendező, Táluj János kapus, Héjjus (?) Károly Nagyatádi (?) lelkész, Fölső Hosszú György, Kovács János Iso loms, Nagy Lajos lábodi pap tiszteletdíját visszaadta, özvegy Kacsóh Lajosné Szentmiklósról, Antalics György, özvegy Kasza Józsefné, Molnár István, Kovács Illés-cserti, Kasza Ferenc, Kálmán István és veje Molnár Ferenc,

1897 dec. Krausz Benő, Pálfi Lidi (vasúti), Kovács Imre körjegyzőnk, Kis Gyura János Kasza Julival, Kis István nős Szalai Örsével, Dencsi György (szolgál), Fagyas Juli (Német Mihályné Böhönye), Jaián (?) Péter, Varadi József.

Összes adakozás tesz - **714.44 forintot**

Sokan, köztük régi somogyszobiai, nem adakoztak, pedig közös pénzből kellett az orgonát megvenni. Józsefné Zsigmond ezt is vezette, avval a megjegyzéssel, hogy ha mégis adnak, be kell írni. Miután már olyan régen volt, ezt is közöljük.

Orgonára nem adakoztak (Ha netán adni fognak, beírandó)

Diseri János, adott 3 koronát, lásd Számadókönyv 94. lap, 14o. tétel, Tislér István vendéglő felügyelő- adott 5 for.: lásd Számadókönyv 68. lap.5. tétel, Sörös Illés presbiter., Tóth János halottkém, vései Puskás József, Esze József, Esze János, Kismihók Pista, Katona Illés, Katona Ferenc (templomi), Kisgyura János Varga örsével, Fagyas János- adott 1 forintot- lásd számadókönyv 68.lap77-es tétel, Mezei Mihály, Hosszú (vince) János, Orbán János, Pálfi József (bojtár), Pálfi Ferencné, Pálfi Jóska (mód), Pálfi János (nagy), Pálfi Ferkó (siket), Pálfi György (Illés fia), Puskás János (Iso), Szabó János (pintér), Hosszú József (kuruc), Fazekas József (a kisiskolánál), Kiscsicsa János- Ferenc, Katona Józsefné(özv) veje Fazekas P, Puskás m János- adott 1 koronát.-lásd

számadókönyv 100 lap 116 tétel, Puskás György (felső), Bódis János a falu végén, Katona József Hóka Ilonával, Kis János (presbyter), Kovács Ferenc(vasúti), Kovács József (gazdag)

(Következő számunkban folytatjuk)
.s.

Somogyszobi Családok Bagó József

A BAGÓ CSALÁD

Édesapánk 1917. június 14-én született Szökedencsen, szülei cselédként szolgáltak. Az 1920-as évek végén költöztek a Somogyszobhoz tartozó Küvölgy pusztára. Az 1930-as évek elején Somogyszobon építettek családi házat. Király János kőműves mesternél kitanulta a kőműves szakmát és 1937-ben segédlevelet szerzett. 1939-1941-ig Szentendrén sorkatonai szolgálatát töltötte, szakaszvezetőként szerelt le. 1942-ben leszerelése után mozigépet vásároltak Kasza Györggyel és azt a „Hiller” kocsmában működtették. 1943 végén frontszolgálatra behívták tartalékosnak a Szentendrei Vasútépítő Műszaki Alakulathoz. 1945 nagypéntek napján esett szovjet fogságba Zalalövön. A Grúziai Tbiliszi melletti lágerben volt 1948 őszéig hadifogságban, közben szülei 1946, 1947-ben meghaltak.

Hazaérkezése után nagy nehézségek árán újra indította a mozit, beindulása után államosították, azt a kegyet gyakorolták vele, hogy megbízással tovább kezelhette az államosított mozit egészen 1971-ig. Ekkor saját kérésére szűnt meg a jogviszonya.

1950. február 19-én házasságot kötött édesanyánkkal, a Balatonlelléről származó Hermann Borbálával. Hittel és bizalommal elfogadták az 1950, 1951, 1953, 1956, 1958-ban született öt gyermeket. Sok áldozattal, fáradsággal munkával neveltek fel mind az ötünket, taníttatásunkról gondoskodtak.

Egyéni vállalkozói engedélyt nem kapott, így az 1950-es évek elején alakuló Vegyesipari Szövetkezethez lépett be. Itt megválasztották elnöknek. 1956 után közös megegyezéssel felszámolták a szövetkezetet annak tudatában, hogy tovább egyéni vállalkozóként

működhetnek. 1957-től kőműves kispárosként dolgozott, 1960. január 29-én mestervizsgát tett. Mellette a mozit kezelte, méhészkedett, hogy családjunk megélhetését biztosítsa. 1979 végéig, nyugdíjazásáig dolgozott és tanított mesterien. 16 év alatt 10 fő tanuló szerezte meg mellette a szakmai ismereteket. Keze munkája nyomán sok családi ház felépült a valamikori Nagyatádi Járásban, templomokat újíttott fel. Bennünket, fiait, kora gyermekkorunkban magával vitt nyaranta és megtanította, megszerettette velünk az építészetet, így mi is ebben a szakmában tanultunk tovább.

Több éven keresztül elnöke volt a KIOSZ Nagyatádi szervezetének. Több választási cikluson keresztül tanácsstag és végrehajtó bizottsági tag is volt a községben. Barátaival még a rendszerváltás előtt a Hősök Szobrán megörökítették a II. világháború áldozatainak nevét.

Édesapánk életének meghatározója és mindenképp elhelyezett vezérfonala szeretett szülei, valamint általa nagyon tisztelt Dr. Jankovich Tihamér plébánoson keresztül megszerzett Istenbe vetett hit. A háborún, a fogságon, a reménytelen egyedülleten, családalapítás nehézségein, gyermeknevelés gondjain az élet problémáin imádsága és megingathatatlan hite segítette át.

A Somogyzombi Római Katolikus Egyházközség életében is aktíván részt vett. Templom atya, majd világi elnök volt hosszú éveken keresztül.

A gondviselés megadta számára azt a kegyelmet, hogy halála előtt 1997. június 14-én 80. születésnapján elköszönhessen szeretett templomától és a szentmisét látogató somogyzombiaktól. Az akkori Egyházközségi Képviselőtestület örökös világi elnökké fogadta. Református barátaival több alkalommal közösen énekelték a virágvasárnapi és nagypénteki passiót.

Édesapán halála előtti napon kettőnk között folytatott sok mindenre kiterő beszélgetésünk alkalmával a következőt mondta: „Fiam, ma itt voltak mind a testvéreid, úgy érzem, nem volt hiábavaló az életem.” 1997. június 23-án, amiért már évek óta imádkozott, teljes tudatának birtokában, családjá körében, szeretetben megtért irgalmas Istenéhez.

Halála után, 1997. augusztus 18-án Somogyzomb Község Önkormányzat Képviselőtestülete „Somogyzomb Község Díszpolgára” címet adományozta részére.

Nagyatád, 2006. március 15.

Bagó László

**KELLEMEK HÚSVÉTI ÜNNEPEKET
KÍVÁNUNK!**

Szobi költésű nóták

Kís paprika, nagy paprika

Kis paprika, nagy paprika, de csípős.
Somogyzombi barna kislány viselő.
Úgy kell neki, miért nem vigyáz magára,
Mért feküdt egy baka gyerek ágyába.

Megázik a selyemkendő

Megeredt a záporosó,
Megázik a selyemkendő,
Gyere rózsám hamarjában,
Szénaboglya oldalába.

Nem megyek én oda keevel,
Mert az édesanyám megver,
Majd csak eláll a zivatar,
Rossebb tudja kee mit akar.

Kissillés Katica néni közlése

Koroncz László plébános: Levél Somogyzombra

Koroncz László
1925- 2000

Kedves Rokonaim, kedves Barátaim!

Sokat gyöttrődtem, amíg ez a levél elkészült, és kértem az Istent, hogy legyen minden szava üdvösségetekre és örömtökre, mert erről van szó: Emberi sorsunk nem vak véletlen műve, hanem azért vagyunk a világon, hogy valahol, valamikor, valahogyan, valóban elérjük ezt a boldogságot. Nem tudjuk hogyan, mégis biztosan: A biztos utat Jézus Krisztus mutatja nekünk. Aki utána jön, nem jár sötétségben.

Jézus világ világossága. Ez a világosság nem lehet a sötétség martaléka. Sajnálom, hogy mint testvéretek, nem tudtam ezt a világosságot igazán megmutatni nektek.

Valamit szeretne ez a levél pótolni az elmúlt évek sikertelenségéből. Szeretném, ha mégiscsak, - mihamarabb találkozhatok ezzel a Jézus Krisztussal. Én tudom, hogy vár rátok. Nem azért, hogy uralkodjon felettetek, hanem, hogy szolgáljon benneteket, mert üdvösségünk csak a szolgálatból ered.

E-világi sikereitek nagyon szépek, a küzdés is beleillik az életetekbe. De jó volna, ha mindez lelketek üdvét szolgálná. Üdvösségünk árát Jézus megfizette. Tőlünk csak a hitet és bűnbánatot várja. Ezt a hitet a Biblián keresztül adja nekünk Jézus. A beteg gyermekét sirató bibliai apának Jézus így nyújt vigaszt: „*Ne félj, csak higgy.*” (Lk. 8. 50.)

A hit fölkelte és beérleli a bűnbánatot. A büntől való szabadulásnak ez az egyetlen módja.

Életünk bizonytalansága napról- napra fölteszi a kérdést: és énram mikor kerül sor? Mikor lep meg a betegség, mikor ér el valami gonosz ember revolver-lövedéke, mikor támadnak rám az ördög oroszlánjai, mikor nézek szembe a ködből előbukkanó

reflektor fényével, és mikor fenyeget a semmibe hullás?

Erre megfelelő választ csak az ad nekünk, aki el nem múló szeretettel biztosít számunkra az üdvösségben. Mit tehetek én ezért? Összetört testemmel, valahol az út szélén a halál közelségét kell átélnem? Eszembe jut-e Isten az Ó irgalmával? Lesz-e annyi időm, hogy kimondjam: Jézus irgalmazz? Az Isten még egy ilyen sóhajért is üdvözít engem!

Tudós teológusok azt mondják, hogy mindenkinek megadatik egy utolsó pillanat, hogy megmenthesse a lelkét. Bárcsak mindenki megmentené, Ti is, Te is!

A biztonság mégis sokkal inkább abban a fohásban van, amellyel utunkra indulunk és így szól: Jézus nevében! Ebből a kezdésből sokkal inkább boldog célba jutunk. Tehát a jelszó: **bocsáss meg Istenem, irgalmazz Krisztusom.**

Ezzel osztozom sorsotokban, - húsvéti örömben és áldással

Szeretettel:

Laci bátyátok
1999, Nagykiszta
(A levelet Bagó László bocsátotta
rendelkezésünkre)

TERMÉSZETRŐL

Az éjszaka suhanó árnyai

A mondák és mesék világának természet fölötti szereplői a baglyok.

A görögök a bölcsesség, a finnugor népek a gonosz jelképének tekintették. A babonás emberek körében sok téveszmére adott okot éjszakai életmódjuk és kísérteties hangjuk. Igaztalanul, hiszen e gyönyörű madarak csakis éjszakai lepkéknek, bogaraknak, rágcsálókknak jelentenek veszedelmet. Ragadozó életmódjuk ellenére nem rokonaik a nappali ragadozó madaraknak. Mindegyik földrészen előfordulnak. Van közöttük veréb méretű, és 70cm-re megnövő faj is, mint a nálunk élő uhu. Egyik szembetűnő jellegzetességük az arc körül sugarasan elhelyezkedő tollak alkotta gyűrű. A nagy kerek fej és a nagy, előre néző szemek alapján igen okos állatnak tartják, pedig sokkal értelmesebbek, főleg tanulékonyabbak náluk a varjúfélék. A kuvikot ma is sokfelé halálmadárként emlegetik. A régi falusi házakban ugyanis éjszaka csak ott égett a drága mécses, vagy lámpa, ahol halálos beteg volt. A jámbor madár pedig azért jött ide, hogy a fényre érkező rovarokból, lepkékből csemegézzen. Tavasztól őszig ugyanis főleg ezekkel táplálkozik. Ha jóllakottan véletlenül éppen akkor kuvikolt néhányat, amikor meghalt a beteg, hát senki sem mosta le róla, hogy nem ő a halálhozó.

A baglyok általában jól repülnek, puha, selymes a tollazatuk, ezért hangtalan a röptük. A nálunk élő fajok főleg éjszakai rovarokkal és kisemlősökkel táplálkoznak. A fűben mozgó rágcsálókat elsősorban a fülükkel érzékelik, bemérik a

távolságát, aztán nesztelenül föléje siklanak és lecsapnak rá.

A baglyoknak, a többi madártól eltérően nincsen begyük. A pockot, egeret egészben nyelik le, az emészthetetlen szórt és csontokat kis gombócok,- úgynevezett bagolyköpet-formájában visszaöklendezik.

Az erdei fülesbagoly kizárólag rágszálókat fog. Neve ellenére nem az erdőben, hanem réteken, mezőkön vadászik leginkább pocokra.

A templomtornyokban, öreg padlásokon fészkelő gyöngybagoly a pockok és a cickányok pusztítója. A füleskuvik az egyetlen költöző bagolyfajunk, ősszel Afrikába repül, és csak áprilisban tér vissza. A kuvik nálunk tel, s ha a magas hó miatt nem talál pockot, hát verebet fog.

Távoli vidékeken vannak halászó bagolyfajok is. Nem minden bagoly él éjszakai életmódot. Az északi tájakon élő hóbagoly és a karvalybagoly nappal vadászik, hiszen hazájukban hosszú hónapokig nincsen éjszaka. A környékbeli országokban élő törpekuvik szintén nappal táplálkozik.

Vadászó bagollyal késő délután, vagy borult időben is találkozhatnánk, ha nem lenne olyan félnék, hiszen a közhiedelemmel ellentétben nappal is nagyon jól látnak, csak hát nagyon fényérzékeny a szemük, ezért, aztán ha lehet, kerüljük az erős fényt. A baglyok nem építenek fészket. A réti fülesbagoly kis gödröt keres a tojásainak, mások padlásokon, faodúkbán tanyáznak. Az erdei fülesbagoly más madarak fészket foglalja el, az uhu sziklapárkányokon költ.

Az ember közelségét leginkább a macskabagoly és a gyöngybagoly viseli el. Az utóbbi padlásokon, templomtornyokban a csupaszs deszkára rakja a tojásait. Mire a fiókák kirepülnek, valóságos fészekforma alakul ki a köpetekből és a táplálék maradványokból. A tojó 2-3 naponként rakja le 5-6 tojását, de már az első után kotlani kezd. Az első és utolsó fióka kelése között 2-3 hét is eltelhet. Ha bőséges a táplálékellátás, sorban, mindegyik fiókát kiröptetik, sőt akár kétszer is költethetnek. Ínséges, táplálékiszegény évben a nagyobb fiókák megeszik a kisebb, legyengült testvéreiket, de akár a költés is elmaradhat.

Hóka Sándor
2006. III. 7, Somogyország

Az orvos válaszol A hasmenés

Acut hasmenésről beszélünk, ha 2 hétnél rövidebb ideig tart. Az acut hasmenést számos különféle tényező okozhatja, így az érzelmi stressz, étel-intolerancia, szerves anyagok (nátrium-nitrit), szerves anyagok, gomba, kagyló stb. Gyógyszerek, fertőzések

(vírusok, baktériumok, vagy egyéb kórokozók).

Célszerű, ha a fertőzőes eredetű hasmenést két csoportba osztjuk: az egyik gyulladással, véres székürítéssel járó, a másik nem gyulladással, nem véres, vizes hasmenéssel jelentkezik.

A „gyulladással” hasmenés baktériumok vagy paraziták által okozott vastagbél fertőzésre utal.

Jellemző a sokszor ismétlődő, véres, kis mennyiségű székürítés, melyet gyakran láz, hasi görcs és sürgető székürítés kísér. A kórokozó meghatározásához készlettenyésztés szükséges.

A nem gyulladással eredetű hasmenés rendszerint enyhébb: a vékonybélre ható vírusok okozzák. Nagy mennyiségű vizes hasmenéssel járnak, melyet hányinger, hányás és hasi görcsök kísérnek.

A kezelési rendszerint folyadék és elektrolit pótlásból áll. Enyhe hasmenés esetén hasznos a fokozott folyadékbevitel gyümölcsle és erőleves adásával. Általában az acut gyomor-bélhurut az esetek többségében spontán gyógyul és csupán tüneti kezelés szükséges. Ha a tünetek 3-4 napon túl is fennállnak, véres hasmenés jelentkezik vagy kezdettől láz társul hozzá, rendszerint széklettenyésztést kell végezni.

Bizonyos esetekben (pl. bizonyos salmonella fertőzés esetében) azonban akkor sem kell specifikus kezelés, ha a kórokozó kitenyésztett. Rutinszerűen minden hasmenéses betegnek tilos antibiotikum adása.

Csak akkor jön szóba alkalmazásuk, ha a betegség során a székürítések szám nagy (8-10 nap), ha a tünetek 3-4 napnál tovább tartanak. A bélműködést csökkentő szerek enyhítik a görcsöket és enyhe esetekben csökkentik a hasmenést, többnyire recept nélkül kaphatók.

Dr. Marosi Ildikó

OLVASÓI LEVELEK

A Varasdy családról írt cikkünkhez küldött kiegészítő adatokat Varasdy Endre Budapestről.

... gyógyszerész barátomtól kaptam meg a Vilma-házi Hirmondó 2005. szeptember 30.-i számát...Magam is Varasdy lévén, utána néztem a birtokomban lévő iratoknak,...A dokumentumokat lemásoltam és mellékelten megküldöm azokat...Az ő, Varasdy Márton kétségkívül közös...A címer színes másolata is birtokomban van, ami megegyezik az Önök által közöltekkel. A család ezen ága Pétertől kezdve a következőképpen alakult:

Varasdy Péter rektor (születési idő nem ismert), felesége: Karsai Éva

Varasdy Sándor (szül.: 1836,Lábod) iskola tanító, felesége: Sáray Zsófia

Varasdy Albert (1868-1952, szül.: Nagydobsza) gazdatiszt, felesége: Börcsök Ilona

Vilma-házi Hirmondó

Ifj Varasdy Albert (1901-1970) gazdatiszt, 1945 után cukorgyári termelési felügyelő,

Felesége: Czéh Sarolta
Varasdy Endre (szül.: 1940), villamosmérnök, felesége Csató Mária...

A tavasz folyamán...szeretnénk meglátogatni Önöket, ha nem zavarunk.

Kezeit sokszor csókolja:

Varasdy Endre"

Az elküldött másolatokból közlünk részleteket. Az első levélből kiténik, hogy Varasdy Márton elődeinek is volt már címere, s ezt használhatták a nemesség megadása után is.

„Varasdy Márton alázatos kérvényben nemességért folyamodik Lipót Királyhoz. Kérését támogatja azzal, hogy 1663. és 1685.-ben Érsekújvár alatt önfeláldozóan harcolt...Megemlíti, hogy szülei Varasdy sz.királyi város polgárai. Felesége, kitől gyermekei születtek, nemes Thessény Judit. Kéri, hogy a folyamadó levélben látható címer használatát engedélyezze neki, mert ezt használták elődei és eddig ő maga is. A kérvényt Kéri Ferenc gróf nyújtotta be és Horváth- Kissevich György támogatta...Dvornikovich Mihály Csanádi püspök, helyettes Kancellár sajátkezű írása jelzi, hogy a Király 1689. december 1.-én kedvezően intézte el...

1690. esztendejében, a szentháromság vasárnapját követő hétfőn, nemes Nyitra vármegyének...Közgyűlésén az említett személynék Ófelségétől...címeres levelét bemutatták, fölolvasták, kihirdették....Nemes Nyitra vármegye valódi és kétségtelen nemeseinek társaságába és számába iktatták....Kelt Nyitrán...Trenchényi István, Nyitra vármegye, hites főjegyző.”

A következő levélben a címeres levél hiteles másolatát kérték.

1807. okt. 29.-én Nyitrán..., a Varasdy Márton részére 1689-ben kiadott kegyes címeres nemes levél hiteles másolatát a pesten 1807. okt 20.-án kelt megkeresésnek és parancsnak alázatosan engedelmeskedve a Varasdy család részére kiadja.....Babóthy László Nyitra vármegye hites jegyzője és levéltárosa.”

A református Varasdy Albert 1910 ápril. 30.-án reverzálást adott leendő felesége, Börcsök Ilona számára, „...kijelentették közös és egyetértő abbéli akaratukat, hogy Varasdy Albertnek és Börcsök Ilonának célbavett házasságából származó összes gyermek az anya vallását, tehát a rom. kath. vallást követi.”, tanúsítja Filipeszer József esperes plébános Tápiógyörgyéről 1901 novemberében hivatalosan kiadott másolatban.

A kiegészítéseket köszönjük, és szeretettel várjuk az ismeretlen Varasdyakat.

.s.
Várjuk kedves olvasóink hozzászólását bármely témában!

Elvégzett munkák

2006. január 6-án a Vilmások eddigi programjairól készült videó felvételeiből tartottunk vetítést, mire meghívtuk az alapítványban tevékenykedő barátainkat és vendégül láttuk őket. Az iskola videóját **Csiszár József** kezelte és kérte kölcsön, konyhafőnök **Kovács Zoltánné (Évike)**, segítője **Góth Istvánné (Andi)** és **Pál Jánosné (Margitka)**, kiknek **Hóka Sándor** és **Varga Jánosné (Zsuzsa)** segített. Mosott, vasalt: **Hosszú Sándorné (Marika)** és **Spanics Ágnes**.

2006. II. 25-én disznót vágtunk, mit **Kiss István** és **Kovács Zoltánné** szervezett. Disznótorra meghívtunk mindenkit, aki az alapítványhoz valamely módon kapcsolódott. 29-en nem jöttek el, ebből 9-en előre közölték, hogy nem tudnak részt venni a disznótóron.

Böllérek voltak: **Teperics Lajos, Náray László, Bikás László**, segítők: **Eller János, Kiss István** és ifj **Hosszú Sándor** volt. Sátrat, asztalokat, padokat az önkormányzat kölcsönözte. Konyhafőnök: **Kovács Zoltánné (Évike)**, segítők: **Kiss Istvánné (Eta)**, **Góth Istvánné (Andi)**, **Pál Jánosné (Margitka)**, ők is készítették elő a vacsorát, kikhez délután **Hosszú Sándorné (Marika)**, **Szüre Józsefné (Vali)** és **Varga Jánosné (Zsuzsa)** csatlakozott.

Köszöni a Ház **Kis Istvánnak** (Serci) a bort és a pálinkát, **Eller Jánosnak** a bort, **Antalfi Józsefné** a bort és a pálinkát, és a Ház kiadásaihoz a 2000 ft-t, **Teperics Lajosnak** a Jager-Maistert, **Kovács Jánosnak** a bort és a szép faragott dobozát, **Mócz Andrásnak**, **Kiss Istvánnak** a pálinkát, **Szalai Lászlónak**, **Antalics Miklósnak** a bort, **Hosszú Sándorné** a beigli és a nagy adag dinsztelt káposztát, **id Kiss Istvánné** a lekváros pogácsát és a sok főtt kukoricakását, **Góthné Varga Andreának** és **Pál Jánosné** a pálinkát, **Varga Jánosné** a pogácsát és a kalácsot, és **Spanics Ágnesnek** a sörkiflit.

A program előtt **Kovács Zoltánné Évike**, **Hóka Sándor**, **Szüre Józsefné Vali**, **Hosszú Sándorné Marika** és **Spanics Katalin** takarított. Disznóölés után **Szüre Józsefné Vali**, **Vargáné Hárs Judit** és **Spanics Katalin** tett rendet, mosott, vasalt **Szüre Józsefné** és **Spanics Katalin**. A húsokat **Hosszú Sándorné Marika** pácolta, és **Hosszú Sándor** füstölte.

Új szerzeményeink:

Tóth károlyné: 11x7 cm-es fehér bőrkötésű horvát nyelvű énekeskönyv, közepében Jézus kép (színes) Jelics György- Lakócsa, Somogy beírással. **Dergecz Jánosné:** 5 db horgolt csipke, ebből 1db kör alakú 48cm átmérőjű, 1db

60x75cm függöny, 1db 14x14 alátét, 1db 17cm átmérőjű csillag, 1db 38cm átmérőjű neccelt terítő. **Takács Péter** (Taszár) 3,5db régi takács-vászon guriga, melyből 2db sörasztalterítő, 2db sörpad takaró, 6db asztali terítő, 10 db hurka, vert-csipkéhez, 7 db kötény és a színpad palástja készült, a fél gurigát szemléltetéshez használjuk. **Érfalvi Ferencné Antal Ilona:** 1 db fa, 23x6x3,5 cm-es, emeletes (dupla) tolófedeles tolltartó a 20-as évek végéről, a fedél széle vésett mintázatú, N. K. (Nagy Katalin) vésett monogrammal, alján Somogyszob véséssel.

Köszöni az Alapítvány egy magát megnevezni nem akaró idős pártoló tagunknak az 5 000 ft-os és **Bagó László** 10 000 ft-os adományát a Ház működéséhez, **Mócz Andrásnak** a boglya vágott fát és a pitar előtti nagy köszöb cseréjét, **Kovács Zoltánné** az anyagokat, melyből **Szüre József** és **Szüre Józsefné Vali** a saját anyaguk pótlásával 25 db párnát készített, és **Spanics Katalin** 7 db kötényt varrt a meglevő vert-csipkével, köszönik **Hosszú Sándorné** a páclevet és a hozzá való nyersanyagot, **Hosszú Sándornak** a füstölést, **Kovács Zoltánné** a fagyasztó használatát, és **Takács Lilinek** az üveggolyót.

Régiek mondták, tették:

Az 1875-ben kiadott halottas könyvébe írta **Kisgyuráné Lébár Örzse** az 1800-as évek végén: „*Lébár Örzse tulajdona ezen halottas könyv, ha eltévelyedik, szerelmetes barátom, szolgáltassék kezemre, mert igaz jószágom.*” **Puskás Ferencné Kati néni** (Kálvin u 51, ma Filákék laknak a régi ház helyén), ha vitte hozzá tátogó csirkét,(a csirkék torkában féreg volt, így nem kaptak levegőt, ezért tátogtak), letette a munkáját, bármit is csinált. A kamrából elővett egy, csak erre szolgáló kötényt, egy üveg petróleumot, és egy fűfélért, miről már lehúzta virágzatát. Egy hokedlire rápakolt, és egy széken ülve, a csirke kitátott csőrében, le egészen a torkán, a petróleumba mártott fűvet megpödrötte, szép lassan visszahúzta, így vette ki a férget, és a csirkének már nem is volt semmi baja. **Dr Jankovics Tihámér** katolikus plébános írta az 1920-as években: „ *Húsvéti rét, húsvét napján és másnapján az ifjúság kimegy az uradalmi rétre labdázni. Ott van az egész község, az idősebbek, mint nézők, a fiatalság mint résztvevők. Csak itt láttam ezt a szokást.*” **Héder Györgyné** mondta: Régen a vőfények botjára kukorist húztak. **Spanics Lászlóné Intze Klára** mondta, hogy a kokárda régen belülről piros, fehér, zöld volt, mert az a szívből fakadt. Ma egyedül **Katona Tamás** történésznél látjuk ezt, most kívülről: piros, fehér, zöldként használjuk.

Vilma-házi Hírmondó

Köszöntjük Somogyszob új lakóit

1. Kiss Bianka 2006. 02. 12.

Apa: Kiss Zoltán
Anya: Kovács Anikó
Somogyszob, Eötvös u. 20.

2. Classens Kim 2006. 02. 23.

Apa: Classens Péter
Anya: Orsó Evelin
Nagybaráti puszta

3. Majkel Enikő 2006. 02. 26.

Apa: Majkel Zsolt
Anya: Koleszár Katalin
Somogyszob, Jókai u. 32.

4. Classens Hanna 2006. 03. 07.

Apa: Classens Johan
Anya: Kovács Eszter
Nagybaráti puszta

5. Gulyás Emma Rebeka

Apa: Gulyás Tibor
Anya: Nemes Jolán
Somogyszob, Arany J. u. 24.

Emléküket megőrizzük

László Józsefné

2006. 01. 15.

Hegedűs Imre Mátyás

2006. 01. 24.

Németh Vendel

2006. 02. 27.

Bogdán János

2006. 03. 17.

Állandó munkák vállalói:

Fűnyírás Önkormányzat

Fák, bokrok ápolása: Veszner József

Utcai virágok: Hosszúné Marika, Szüréné Vali

Virágoskert: Kovácsné Magdi

Himzés, horgolás: Pelócné Ilonka

Mosás: Hosszúné Marika, Spanics Ágnes

Vasalás: Kovácsné Évike

Könyvelés: Nagyné Marika

Házi pénztár: Kissné Eta

Gépelés: Bánné Zsuzsi

Szerkesztés: Ujvári Tomor

Hírlap és képeslap terjesztés: Góthné Andi, Pálné Margitka

Jobbulást kívánunk Kiss Istvánné és Héder Györgynének !

KÉRJÜK, HOGY ADÓJA 1 %-VAL
TÁMOGASSA AZ ALAPÍTVÁNY
MUNKÁJÁT!
18775222-1-14

A Ház állandó támogatója A
SOMOGYSZOBI
TAKARÉKSZÖVETKEZET